

СИСТЕМИ ПО ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ И ВРЪЗКАТА ИМ СЪС СТАНДАРТИЗАЦИЯТА

проф. д-р инж. Илия Ценев

Член на УС на БИС и Управител на
“ПРАКТИКА-О.К.” ООД (www.praktika-ok.com)

София, 14 септември 2007

КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 48. (5) Работниците и служителите имат право на здравословни и безопасни условия на труд, на минимално трудово възнаграждение и на заплащане, съответстващо на извършената работа, както и на почивка и отпуск при условия и по ред, определени със закон.

КОДЕКС НА ТРУДА

Чл. 275. (1) Работодателят е длъжен да осигури здравословни и безопасни условия на труд, така че опасностите за живота и здравето на работника или служителя да бъдат отстранени, ограничени или намалени.

Здравословни и безопасни условия на труд - са такива условия на труд, които не водят до професионални заболявания и злополуки при работа и създават предпоставка за пълно физическо, психическо и социално благополучие на работещите лица.

Целите на мениджмънта по безопасност и здраве при работа са еднопосочни с основните цели на бизнес политиката на всяко предприятие: това е **печалбата**.

Осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд **изисква вземане на мерки** за:

1. Предотвратяване на риска за живота и здравето;
2. Оценка на риска, който не може да бъде предотвратен;
3. Борба с риска при източника на възникването му;
4. Приспособяване на условията на труд към индивида с цел намаляване и премахване на вредното им влияние върху неговото здраве;
5. Въвеждане на техническия прогрес в технологичните процеси, машини и съоръжения;
6. Замяна на опасните производства, работно оборудване, инструменти, вещества, суровини и материали с безопасни или с по-малко опасни;
7. **Прилагане на единна обща политика за превантивност, обхващаща технологията, работните места и организацията на работа, условията на труд и социалните взаимоотношения;**
8. Използване на колективните средства за защита с предимство пред личните предпазни средства;
9. Предоставяне на работещите лица на необходимата информация във връзка с осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд;
10. Обозначаване на съществуващите опасности и източниците на вредни за здравето и безопасността фактори.

При осъществяване на дейността за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд **работодателят е длъжен (съгласно чл. 16 от ЗЗБУТ):**

- 1. Да направи оценка на риска** за здравето и безопасността, която да обхване работните процеси и работното оборудване, помещенията, работните места, организацията на труда, използването на суровини и материали и други странични фактори;
- 2. Да планира подходящи мерки** за предотвратяване на риска в съответствие с направената оценка, а когато това не е възможно, да осигури защитата на работещите и на другите лица;
- 3. Да отчита специфичните опасности** за работниците и служителите, които се нуждаят от специална закрила, включително и тези с ограничена работоспособност;
- 4. Да предвиди съответните улеснения** за лицата по т. 3 на работните им места при изпълнение на трудовите им функции;

При осъществяване на дейността за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд **работодателят е длъжен (съгласно чл. 16 от ЗЗБУТ):**

- 5. Да създаде необходимата организация за осъществяване на наблюдението и контрола по изпълнението на планираните мерки;**
- 6. Да осигури ефективен контрол за извършване на работата без риск за здравето и по безопасен начин;**
- 7. Да не допуска до местата, където съществува сериозна или специфична опасност за здравето и живота, лица, които не са подходящо обучени, инструктирани и екипирани;**
- 8. Да предприеме необходимите мерки за координация на действията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, когато на един обект или работна площадка се извършват работи или дейности от работници и служители и на други работодатели.**

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ

Всеки работещ има право на:

- подходящо обучение по здравословни и безопасни условия на труд в съответствие със спецификата на всяко работно място и професия;
- всички разходи за провеждане на обучението, което се осъществява в работно време.

Работникът или служителят има право да откаже изпълнението или преустанови изпълнението на извършваната работа поради възникнала сериозна и непосредствена опасност за здравето или живота, работодателят или прекият ръководител е длъжен незабавно да установи основателността на отказа и да предприеме необходимите мерки за отстраняването на опасността.

Работодателят трябва да осигури възможности на работещите в случаи на сериозна и непосредствена опасност за здравето или живота им и когато не могат да се свържат с прекия си ръководител, да предприемат действия в съответствие със своите познания и с наличните технически средства, за да предотвратят последствията от тази опасност.

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ (Закон за ЗБУТ)

Съгласно чл. 33 **всеки работещ** е длъжен да се грижи за здравето и безопасността си, както и за здравето и безопасността и на другите лица, пряко засегнати от неговата дейност, в съответствие с квалификацията му и дадените от работодателя инструкции.

Съгласно чл. 34 **работниците и служителите** в съответствие със своята квалификация и дадените им инструкции **са длъжни**:

- ☑ да използват правилно машините, апаратите, инструментите, опасните вещества и материали, транспортните средства и другото работно оборудване;
- ☑ да използват правилно дадените им лични предпазни средства и специално работно облекло;
- ☑ да използват правилно средствата за колективна защита, да не ги отстраняват и не ги изменят самоволно;
- ☑ да информират незабавно работодателя или съответните длъжностни лица за всяка възникнала обстановка при работа, която може да представлява непосредствена опасност за тяхното здраве и за всички неизправности в средствата за колективна защита;
- ☑ да съдействат на работодателя и на съответните длъжностни лица при изпълнението на мероприятията за осигуряване на ЗБУТ и на предписанията, дадени от контролните органи.

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ (Закон за ЗБУТ)

Всеки работник или служител, който временно отстрани средство за защита или сигнализация при извършване на ремонт, монтаж, профилактика и други, е длъжен да го възстанови незабавно или да предприеме други защитни мерки със същата ефективност.

Лицата, които нарушават изискванията или не изпълняват задълженията си по този закон, носят отговорност по чл. 413, 414, 415 и 416 от Кодекса на труда и другите специфични за съответната дейност закони и нормативни актове. /чл. 55 от ЗЗБУТ/

ОБЕКТИВНА НЕОБХОДИМОСТ ОТ СИСТЕМИТЕ ЗА ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ

ЕДНА ОТ СИСТЕМИТЕ ЗА ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ – УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ПРИ РАБОТА

Occupational health and safety management systems — Specification

IMPORTANT

**BSI-OHSAS 18001 is not a
British Standard**

**BSI-OHSAS 18001 will be
withdrawn on publication of
its contents in, or as, a
British Standard**

ICS 03.100.01: 13.100

4 OH&S management system elements

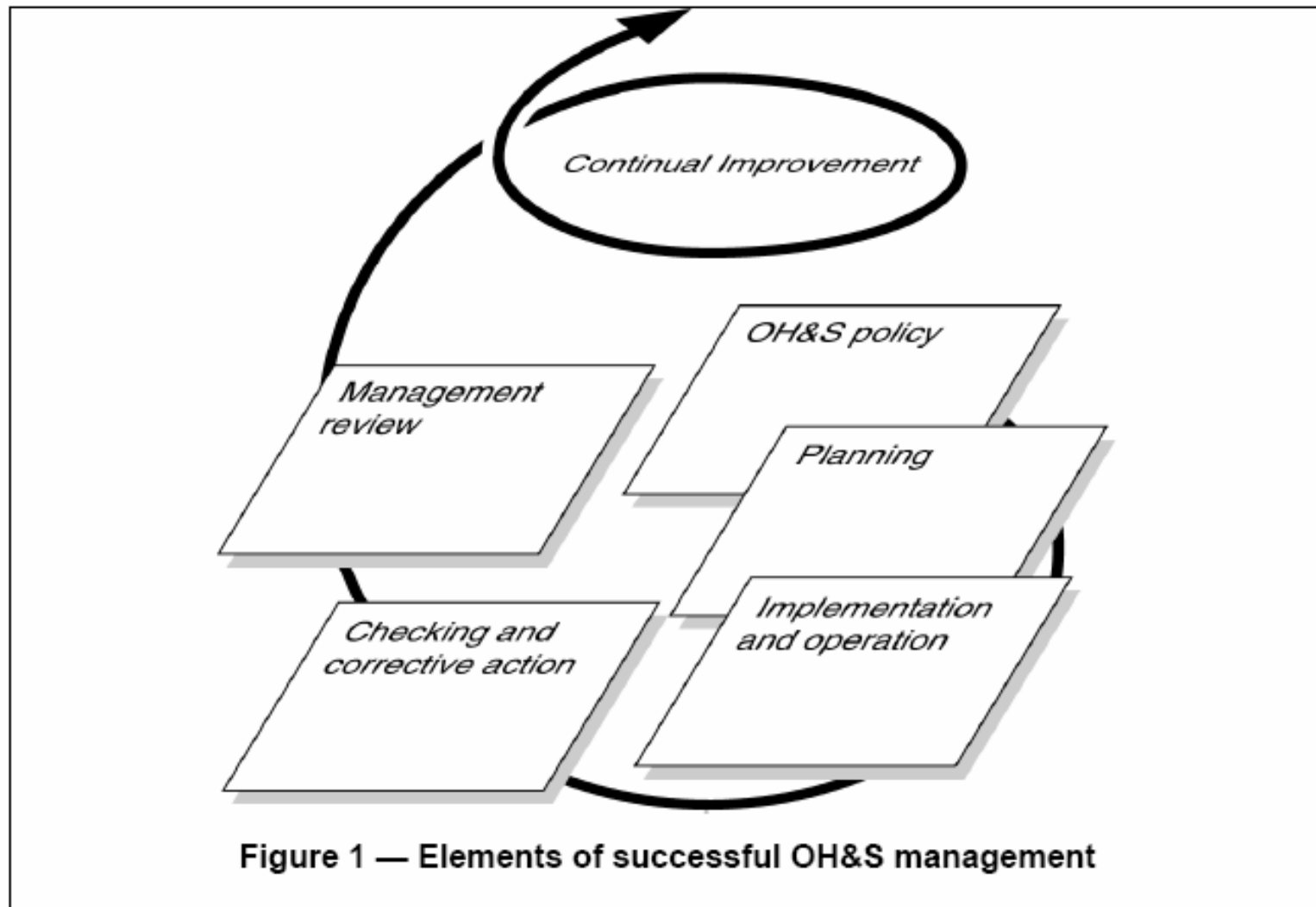

Figure 1 — Elements of successful OH&S management

INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION

**Draft ILO technical guidelines on occupational
safety and health management systems**

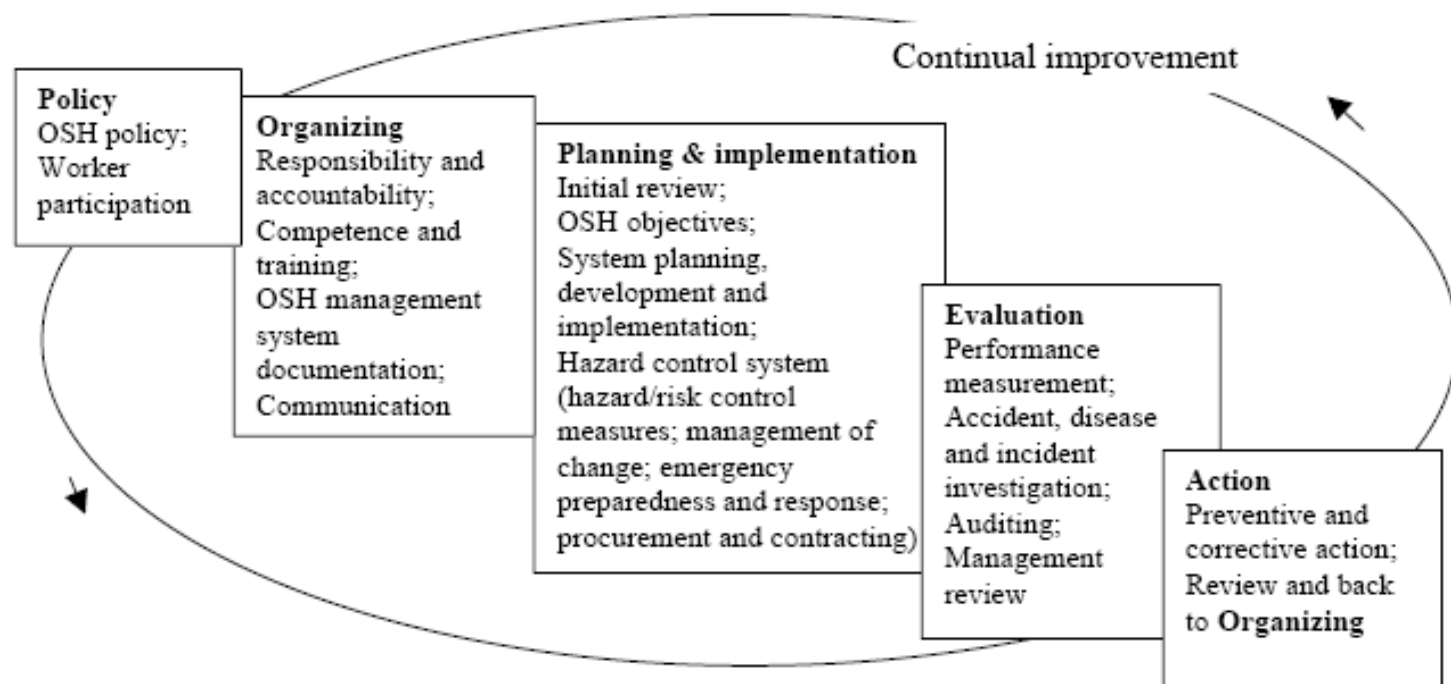
**Programme on Safety and Health at Work
and the Environment (SafeWork)**

INTERNATIONAL LABOUR OFFICE

GENEVA

3. The OSH management system in the organization

3.0. The employer should show strong visible leadership and commitment to OSH activities in the organization, and make appropriate arrangements for the establishment of an OSH management system. The OSH management system should contain the main elements of policy, organizing, planning and implementation, evaluation and action, as shown in the diagram below:

BS OHSAS 18001:2007

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY ASSESSMENT SERIES

Occupational health and safety management systems – Requirements

NO COPYING WITHOUT BSI PERMISSION EXCEPT AS PERMITTED BY COPYRIGHT LAW

raising standards worldwide™

BSi
British Standards

БЛАГОДАРЯ ЗА ВАШЕТО ТЪРПЕНИЕ И ВНИМАНИЕ !

АДРЕС НА ЛЕКТОРА:

проф. д-р Илия Ценев

www.praktika-ok.com, praktika@online.bg, 02-9441806, 0888-984798